

Schriftlezing: Lucas 2:40-52

Tekst: idem

Ps. 84:1,2,6

Ps. 119:1,4

Ps. 63:1,2

Lb. 436:1,2,3,4

Gez. 139:4,5,6

Gehouden te: Baflo, 15-01-12 (9.30 u.)

Thema: Jezus vermist! Hij moet bij zijn Vader zijn.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. AMBER Alert

Kind vermist! Dan wordt er een AMBER Alert uitgegeven door de politie. AMBER Alert is een landelijk waarschuwingssysteem van de KLPD, het Korps Landelijke Politie Diensten, bij kindervermissingen en kindervervoeringen. Via e-mail, SMS, Twitter, verkeerswaarschuwingborden, spooraanwijzingsborden op stations en andere middelen wordt dan een bericht van vermissing verspreid met het verzoek aan de mensen om alert te zijn en uit te kijken naar het kind dat vermist wordt. Of ook naar een auto waarin het kind ontvoerd zou kunnen zijn.

Het is sinds de invoering in 2008 elf keer gebruikt, stond in het ND van vrijdag 13 januari 2012. En er zijn al één miljoen deelnemers.

Het ziet er ongeveer zo uit. [Paar dia's van AMBER Alert berichten.]

Zo'n waarschuwingsbericht wordt uitgegeven, als het heel urgent is. Als gevreesd wordt voor een ongeluk, als het leven van een kind in gevaar is.

Soms wordt een kind gevonden met behulp van zo'n AMBER Alert. Soms ook niet en blijkt het toch te laat te zijn uitgegeven. Het geval van Milly Boele bij voorbeeld.

Had er ook een AMBER Alert afgegeven kunnen of moeten worden toen het kind Jezus vermist werd drie tot vijf dagen lang?

Het zou er zo hebben kunnen uitzien, als toen de moderne communicatiemiddelen ter beschikking gestaan hadden. [dia]

VERMIST

Jezus

12 jaar

vermist uit Jeruzalem

sinds Pesach

Was het zo heftig? Was het zo urgent? Vreesden Maria en Jozef voor het leven van hun kind Jezus?

Nou, zo erg was het misschien niet. Maar ze waren wel vreselijk ongerust. Dat is heel begrijpelijk, als je kind weg is. Er was bij hen sprake van verwarring en van angst. Lucas vertelt dat eerlijk.

"Toen zijn ouders hem zagen, waren ze ontzet, en zijn moeder zei tegen hem: 'Kind, wat heb je ons aangedaan? Je vader en ik hebben met angst in het hart naar je gezocht.'" (vs. 48)

Je hoort de schrik door de opluchting heen. Je proeft de emotie van de moeder. Wat waren ze bezorgd geweest. Ze hijgen er nog van na, bij wijze van spreken. Waarschijnlijk zeggen die angst en verwarring meer over Jozef en Maria dan over Jezus. Maar een raadsel was het voor hen wel, wat ze meemaakten met dit kind: Jezus was een aantal dagen vermist, terwijl van hem gezegd wordt dat hij met wijsheid begiftigd was en dat Gods genade op hem rustte. Dan breng je je ouders toch niet in verwarring en paniek door achter te blijven en niet mee te gaan naar huis, als het feest is afgelopen? Denk je dan. Of ligt het toch anders? Ja, hoe zit het eigenlijk? Wat leren we hier over wie Jezus is en wat hij kwam doen?

Het verhaal is gemakkelijk te vertellen, ook aan de kinderen. Maar het is moeilijk te begrijpen. Dat was het al voor Maria en Jozef. Zij begrepen het niet; ze hebben dat misschien later geleerd.

'De twaalfjarige Jezus in de tempel'. Zo kennen wij het verhaal. Zo staat het in onze bijbels en kinderbijbels.

'Het kind Jezus vermist'. Dat zou met evenveel recht de titel kunnen zijn. En dat klinkt heel wat heftiger en raadselachtiger. Vandaar het thema van deze preek:

Jezus vermist! Hij moet bij zijn Vader zijn.

2. Mee naar het feest

Was Jezus voor de eerste keer mee naar het Pesachfeest in Jeruzalem toen hij twaalf jaar was? Wij denken gewoonlijk van wel. En zo vertellen we het verhaal ook. Toch is het de vraag of Lucas dat wil zeggen. Het zit niet besloten in wat hij vertelt:

"Toen hij twaalf jaar was, maakten ze weer hun gebruikelijke pelgrimstocht." (vs. 42)

Het is ieder geval niet de eerste keer dat het kind Jezus in de tempel gebracht wordt. Lucas heeft dat eerder in hoofdstuk 2 geschreven:

"Toen de tijd was aangebroken dat ze zich overeenkomstig de wet van Mozes rein moesten laten verklaren, brachten ze hem naar Jeruzalem om hem aan de Heer aan te bieden, zoals is voorgeschreven in de wet van de Heer: 'Elke eerstgeborene zoon moet aan de Heer worden toegewijd.'" (Lucas 2:22,23)

Als ouders gingen Jozef en Maria jaarlijks voor het pesachfeest naar Jeruzalem. Met hun kinderen, mag je aannemen. Wanneer die kinderen daartoe in staat waren. Met hun oudste kind Jezus in het bijzonder. Hij was als eerstgeborene in het bijzonder aan de Heer toegewijd. En over hem waren allerlei bijzondere en belangrijke

woorden gesproken, door engelen van God en door mensen die door de Heilige Geest gedreven werden. Woorden van God dus.

Dat heeft Maria megedragen en mee laten wegen en Jozef ongetwijfeld ook. Het was dus blijkbaar niet uniek, dat Jezus meeging naar Jeruzalem. Dat betekent ook dat hij de gang van zaken kende, geïnteresseerd als hij was in de dingen van God.

En het reisgezelschap uit Nazaret zal dat jaar wel ongeveer hetzelfde geweest zijn als de vorige jaren. Ze reizen met verwanten en bekenden. Als je dat in rekening brengt is het ook minder vreemd, dat Maria en Jozef Jezus pas na een dagreis missen. Bovendien, ze kennen hun zoon. Ze vertrouwen hem. "Hij loopt niet in zeven sloten tegelijk," weten ze. Jezus hoeft niet aan het handje meegenomen te worden.

Maar Jezus is nog wel een kind op dat moment. Dat vertelt Lucas met enige nadruk. Een kind in de groei. In zijn taal gebruikt hij in vers 40 een woord dat 'kindje' betekent. En in vers 43 een woord dat een groter kind aanduidt, in dit geval een jongen van twaalf.

Maar nog steeds een kind. Geen jongvolwassene, of een jongere op de rand van de volwassenheid, die zelf zijn verantwoordelijkheid gaat nemen in de dienst van God. Het moment waarop in de latere Joodse praktijk de jongens *bar mitzwa* ('zoon der wet') worden. Voor die praktijk zijn er geen aanwijzingen uit de eerste eeuw. En dat gebeurt op dertienjarige leeftijd.

Het kind Jezus is twaalf en hij gaat mee naar het pesachfeest in Jeruzalem. Meer wil Lucas ook niet vertellen. Dat is de achtergrond bij de ingrijpende gebeurtenissen die hij doorgeeft.

Kind vermist!

3. Bewust vermist

Een AMBER Alert wordt onder andere uitgegeven als een kind vermist wordt door ontvoering. Nogal eens is de vader daarbij op een negatieve manier betrokken. Niet altijd, maar het gebeurt wel. Daar zit dan altijd een hoop ellende bij en achter. Ruzie, geweld, echtscheiding en nog meer.

Dat is bij Jezus duidelijk niet zo. Hij loopt niet weg omdat het thuis allemaal doffe ellende is. Dat is het juist niet. Hij heeft het goed in het gezin van Jozef en Maria. Daarin is Gods goede gunst voor hem zichtbaar.

"*Gods genade rustte op hem,*" vertelt Lucas. Maria is een godvrezende vrouw en Jozef een rechtschapen man. Dat getuigenis geeft de Heilige Geest van hen.

Toch blijft Jezus in Jeruzalem achter "*zonder dat zijn ouders het wisten.*"

Het is niet zo dat Maria en Jozef Jezus vergeten mee te nemen, zoals het jongetje in die films van 'Home alone'.

Jezus zelf blijft achter. Daar kiest hij – hoe jong ook – bewust voor. Hij laat zich bewust vermisen, kun je zeggen. Dat is verbazend. Dat vergroot ons denkprobleem. Waarom doet hij dat? Wat wil hij daarmee duidelijk maken aan zijn ouders en aan allen die er van horen en lezen? Aan ons dus ook, vandaag in 2012.

Laten we eerst even kijken naar waar en hoe Jozef en Maria Jezus vinden na intensief zoeken.

"Na drie dagen vonden ze hem in de tempel, waar hij tussen de leraren zat, terwijl hij naar hen luisterde en hun vragen stelde." (vs. 46)

Ze zijn alle straten, stegen en pleinen van Jeruzalem doorgelopen, zoekend en vragend. "Hebben jullie onze Jezus gezien?" Je ziet het voor je en je voelt de toenemende ongerustheid.

En dan vinden ze hem in de tempel. Logisch, denken wij. Waar anders? Maar wij kennen de afloop van het verhaal. Maria en Jozef hebben er kennelijk niet aan gedacht om direct naar de tempel te lopen.

En dan zien ze een tafereel dat hun verbazing wekt. Jezus tussen de leraren, luisterend, nadenkend en goede vragen stellend, die van zijn wijsheid getuigen. Heel opvallend.

"Allen die hem hoorden stonden versteld van zijn inzicht en zijn antwoorden." (vs. 47)

Verbazing alom dus. Een dergelijke leerling hebben deze leraren nog niet vaak gehad. Nog nooit zelfs. Ze zullen ook hun vragen hebben gehad: Wat is dit voor een knaap?

Jezus is geen supervroom jongetje. Als je het zo benoemt, klinkt dat voor mij denigrerend. Wij hebben het niet zo op vroompies. Die liggen zomaar uit de groep. Omdat ze anders zijn dan wij.

Nee, Jezus is echt een kind van zijn Vader. Hij wil alles over zijn Vader weten, alles over God horen en over zijn woord en over de dienst van de HEER. Hij beseft, jong als hij is: De tempel is het huis van mijn Vader. Hier kom ik op aarde mijn Vader tegen in al zijn liefde en heiligheid.

[Tussen haakjes: dat heeft Jezus zijn hele leven vastgehouden. Telkens weer als hij in de tempel kwam. Het is een paar keer goed woest en heilig verontwaardigd geweest over het hele commerciële gedoe in de tempel.

"Hij maakte een zweep van touw en joeg ze allemaal de tempel uit, met hun schapen en runderen. Hij smeed het geld van de wisselaars op de grond, gooide hun tafels omver en riep tegen de duivenverkopers: 'Weg ermee! Jullie maken een markt van het huis van mijn Vader!'" (Joh. 2:15,16)

Johannes vertelt, dat dit gebeurde rond Pesach, het Joodse Paasfeest, toen Jezus ook weer naar Jeruzalem gereisd was.

En zegt Johannes dan:

"Zijn leerlingen dachten aan wat er geschreven staat: 'De hartstocht voor uw huis zal mij verteren.'" (Joh. 2:17)]

Dat is het: Jezus heeft van kindsbeen aan hartstocht voor het huis van zijn Vader. Hij weet van jongs af: 'Hier moet ik zijn. Hier bij mijn Vader in huis.' Dat zegt hij dan ook tegen zijn ouders. Lucas vertelt:

"Toen zijn ouders hem zagen, waren ze ontzet, en zijn moeder zei tegen hem: 'Kind, wat heb je ons aangedaan? Je vader en ik hebben met angst in het hart naar je gezocht.'

Maar hij zei tegen hen: 'Waarom hebt u naar me gezocht? Wist u niet dat ik in het huis van mijn Vader moest zijn?'" (vs. 48,49)

Dat is een respectvol antwoord van Jezus aan zijn ouders. Maar er klinkt ook van zijn kant verbazing in door, zelfs een licht verwijt.

"U had niet naar mij hoeven zoeken," zegt Jezus eigenlijk. Hij is immers gekomen om helemaal in Vaders zaak op aarde betrokken te worden. Om daarin op te gaan in volkomen toewijding. Tot aan de dood aan het kruis. Tot aan het moment dat door Maria's ziel een zwaard zal gaan. Naar het woord van de oude Simeon in de tempel, twaalf jaar geleden.

Jezus geeft zijn aardse ouders een raadsel mee, een denkprobleem waar ze mee verder moeten. En met dat raadsel een les in loslaten: "Zijn ouders zullen Hem kwijtraken vanwege zijn dienst aan zijn Vader!"¹

Jezus' vermissing als kind voor een paar dagen is een voorspel van het gemis, dat zijn ouders zullen lijden, als Jezus zich helemaal overgeeft aan zijn Vader in de hemel tot in de dood. In het bijzonder moeder Maria zal dat meemaken en voelen. We zien haar ruim twintig jaar later aan de voet van het kruis staan, terwijl haar zoon daar aan hangt.

Dat hebben componisten in de loop van de tijd vele malen op muziek gezet in het zogeheten 'Stabat mater'.

*Stabat mater dolorosa
Iuxta crucem lacrimosa,
Dum pendebat Filius.*

Vrij vertaald:
*Naast het kruis, met schreiende ogen
Stond de moeder, diep bewogen
Toen de Zoon te sterven hing.*

Daar loopt Jezus' vroege vermissing op uit. En het is Vaders wil, waaraan de Zoon gehoorzaamt.

Daarvan kunnen Maria en Jozef misschien iets vermoeden op basis van wat zij over het kind Jezus gehoord hebben.

Nu begrijpen ze nog niet wat hij allemaal zegt, als twaalfjarige in de tempel. Ze krijgen een raadsel mee voor de komende jaren. En Maria neemt die uitdaging aan.

"Zijn moeder sloot alles wat er met hem gebeurd was in haar hart." (vs. 51b)

Dat deed ze eerder met wat de herders vertelden rond de geboorte van Jezus.

"Maar Maria bewaarde al deze woorden in haar hart en bleef erover nadenken." (Luc. 2:19)

---

¹ Dr. Jakob van Bruggen, *Lucas Het evangelie als voorgeschiedenis*, Kampen, 1993, p. 102

Dat doet ze nu weer. Of nog steeds. Misschien heeft ze het zelf nog wel aan Lucas verteld.

4. Verdere groei

Hoe loopt deze geschiedenis nu af? Kan het AMBER Alert worden ingetrokken? Jazeker. Jezus wordt gevonden. En hij gaat met zijn ouders mee terug naar Nazaret. Uit de stad waar hij feitelijk thuis hoort bij zijn Vader, naar het stadje van zijn ouders. Dat is afdalen, letterlijk en figuurlijk.

"Hij reisde met hen terug naar Nazaret en was hun voortaan gehoorzaam." (vs. 51a)

'Voortaan,' zegt de Nieuwe Bijbel Vertaling. Dat woord kunnen we beter weglaten. Want het suggereert dat Jezus hier ongehoorzaam aan zijn ouders is geweest. Maar dat was het niet, hebben we gehoord. Hoe raadselachtig Jezus' bewuste vermissing ook was.

Jezus schikt zich onder zijn ouders, Maria en Jozef. Dat betekent lijden voor hem, omdat ook zij zondige mensen zijn. Hij is bij de voortduur gehoorzaam. Want zo wil zijn Vader het ook. En Vader is alles voor hem. Zijn leven lang.

Zijn laatste woord, vlak voor zijn sterven is: *"Vader, in uw handen leg ik mijn Geest."* (Luc. 23:46) Juist Lucas geeft die woorden ook door. Heeft Maria die woorden zelf soms opgevangen?

En toen hij net was opgestaan zei Jezus tegen die andere Maria, uit Magdala:

"Houd me niet vast, ... Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader. Ga naar mijn broeders en zusters en zeg tegen hen dat ik opstijg naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, naar mijn God, die ook jullie God is." (Joh. 20:17)

Was het een moeilijk opvoedbare jongen, dat kind Jezus? Nee, maar zijn ouders leefden wel met een raadsel. De moeite zat hem dus aan hun kant, bij hun beperktheid, hun relatieve onbegrip. Terwijl ze oprechte kinderen van God waren, godvrezend en rechtvaardig.

En van het kind Jezus wordt gezegd – en daarmee sluit Lucas zijn vertelling af:

"Jezus groeide verder op en zijn wijsheid nam nog toe. Hij kwam steeds meer in de gunst bij God en de mensen." (vs. 52)

Jezus was aangenaam en voorkomend in de omgang met de mensen. Zijn ouders, zijn verwanten en bekenden en de mensen in Nazaret en omgeving.

En vooral God, zijn Vader, had veel plezier in hem. Jezus groeide in Gods gunst door de kracht van de Heilige Geest.

"Het is een bijzonder kind. En dat is ie." Die woorden van de vader van Dik Trom over zijn ondeugende zoon, gelden volmaakt van Jezus, de Zoon van God.

Jozef en Maria hebben het geweten. Zijn Vader in de hemel nog veel meer.

Jezus vermist!? Hij moet bij zijn Vader zijn.

Nog steeds. Zoek hem daar dan.

Amen